

2019

Perhe-eläke

Lasten ja lesken turvana

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus

Työeläkejärjestelmän palvelukeskus

Käyntiosoite:

Kirjurinkatu 3, Itä-Pasila, Helsinki

Postiosoite: 00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin: 029 411 20

Asiakaspalvelu: 029 411 2110

Faksi: 09 148 1172

Verkkopalvelut:

www.tyoelake.fi

www.etk.fi

facebook.com/kysytyoelakkeesta

Eläketurvakeskuksen esitteitä

- Työntekijän ja yrittäjän eläketurva (suomi, ruotsi, englantia)
- Joustavasti vanhuuseläkkeelle (suomi, ruotsi)
- Perhe-eläke (suomi, ruotsi)
- Eläkkeen hakeminen ulkomailta
(suomi, ruotsi, englantia, venäjä, viro)

Esitteet ovat maksuttomia, ja niitä voi tilata Eläketurvakeskuksesta

Perhe-eläke

Perhe-eläkkeen tarkoitus on korvata huoltajan kuolemasta aiheutunutta menetystä perheen toimeentulolle. Perhe-eläkkeeseen on oikeus sekä naisettä miesleskellä **leskeneläkkeenä** ja alle 18-vuotiaalla lapsella **lapseneläkkeenä**. Perhe-eläkkeeseen on oikeus myös rekisteröidyn parisuhteen leskellä sekä edunjäntäjän entisellä puolisoilla, jos edunjäntäjä oli velvollinen maksamaan entiselle puolisolleen elatusapua. Leskeneläke edellyttää avioliittoa, joten avioliiton perusteella eläkeoikeutta ei ole.

Lesken oikeus leskeneläkkeeseen

Kun puolisisi kuolee, sinulla on leskenä oikeus leskeneläkkeeseen, jos sinulla ja puolisolllasi **on tai on ollut yhteinen lapsi**. Lisäksi edellytetään, että olitte avioliitossa puolisisi kuollessa ja avioliittonne oli solmittu ennen kuin puolisisi oli täyttänyt 65 vuotta.

Jos sinulla ja puolisolllasi **ei ole yhteistä lasta**, sinulla on oikeus leskeneläkkeeseen kaikkien seuraavien edellytysten täytyessä:

- avioliittonne on solmittu ennen kuin täytit 50 vuotta ja puolisisi 65 vuotta
- avioliittonne on jatkunut vähintään viisi vuotta ennen puolisisi kuolemaa
- olit vähintään 50-vuotias puolisisi kuollessa tai olit saanut työeläkelakien tai kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä vähintään kolme vuotta.

Rekisteröidyn parisuhteen osapuolella on oikeus leskeneläkkeeseen samoin edellytyksin kuin aviopuolisolla.

Jos olet ennen 1.7.1950 syntynyt lapseton naisleski, voit saada leskeneläkkeen, vaikka avioliittonne olisi solmittu vasta 50 vuotta täytettyäsi. Edellytyksenä kuitenkin on, että avioliittonne oli solmittu ennen 1.7.1990.

Entisenä puolisona sinulla on oikeus leskeneläkkeeseen, jos puolisolllasi oli viranomaisen vahvistama velvollisuus maksaa sinulle jatkuvaa elatusapua. Elatusavun pitää perustua tuomioistuimen tai sosiaaliviranomaisen päätökseen.

Lapsen oikeus lapseneläkkeeseen

Alle 18-vuotiaalla biologisella lapsella ja adoptiolapsella on oikeus lapseneläkkeeseen vanhempiensa jälkeen. Lapseneläkkeen saa myös lesken lapsi ja adoptiolapsi, joka asui äiti- tai isäpuolensa kanssa samassa taloudessa tämän kuollessa. Samalla tavalla lapseneläkeoikeus määräytyy rekisteröidyssä parisuhteessa olevan vanhemman lapselle. Kasvattilapsella ei ole oikeutta lapseneläkkeeseen.

Perhe-eläkkeen laskeminen

Perhe-eläke lasketaan edunjättäjän saaman eläkkeen mukaan. Jos edunjättäjä kuollessaan ei ollut eläkkeellä, perhe-eläke määräytyy sen työkyvyttömyyseläkkeen mukaan, jonka hän olisi saanut kuolinpäivänään. Perhe-eläke jaetaan edunsaajana olevien lesken ja lasten kesken.

Leskeneläkkeen määrä

Voit saada enimmillään puolet puolisosi eläkkeestä. Leskeneläkkeesi määrään vaikuttavat edunsaajina olevien lasten lukumäärä sekä oma työeläkkeesi. Jos et vielä ole eläkkeellä, eläkkeenäsi käytetään työkyvyttömyyseläkkeen määrää, jonka olisit saanut, jos olisit puolison kuollessa tullut työkyvyttömäksi.

Omat eläkkeesi eivät vaikuta leskeneläkkeesi määrään niin kauan, kuin perheessäsi on lapseneläkettä saava lapsi. Leskeneläkkeesi määrään vaikuttaa lasten lukumäärän lisäksi se, jos edunsaajana on edunjättäjän entinen puoliso.

Saat leskeneläkkeen omien eläkkeidesi ja palkkatulojesi lisäksi. Seuraavasta taulukosta näet, miten oma eläkkeesi vaikuttaa leskeneläkkeeseen.

Taulukossa oletetaan, että

- leskellä ei ole alaikäisiä lapsia
- leskeneläke on ennen lesken omien tulojen vaikutusta 50 prosenttia edunjättäjän eläkkeestä
- eläkettä ei makseta entiselle puolisolle.

Taulukko laskettu vuoden 2019 tilanteen mukaiseksi.

		Edunjättäjän eläke																			
		200	400	600	800	1000	1200	1400	1600	1800	2000	2200	2400	2600	2800	3000	3200	3400	3600	3800	4000
Lesken	0	100	200	300	400	500	600	710	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
oma	200	100	200	300	400	500	600	710	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
eläke	400	100	200	300	400	500	600	710	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
	600	100	200	300	400	500	600	710	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
	800	54	154	254	354	454	554	664	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554	1654	1754	1854	1954
	1000	0	54	154	254	354	454	564	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554	1654	1754	1854
	1200	0	0	54	154	254	354	464	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554	1654	1754
	1400	0	0	0	54	154	254	364	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554	1654
	1600	0	0	0	0	54	154	264	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554
	1800	0	0	0	0	0	54	164	254	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454
	2000	0	0	0	0	0	0	64	154	254	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354
	2200	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254
	2400	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154
	2600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854	954	1054
	2800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854	954
	3000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854
	3200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754
	3400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654
	3600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554
	3800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454
	4000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354

Lapseneläkkeen määrä

Lapseneläkkeeseen vaikuttaa edunsaajien määrä. Jos lapsia on useita, kukin saa oman, yhtä suuren osan.

Perhe-eläkkeen jakaantuminen edunsaajien kesken

Lasten lukumäärä	Lesken osuus %	Lasten osuus %
0	50	–
1	50	33
2	42	58
3	25	75
4 tai enemmän	17	83

Perhe-eläkkeen hakeminen

Leskeneläkettä haetaan **leskeneläkehakemuksella** (ETK/Kela 7004) ja lapseneläkettä **lapseneläkehakemuksella** (ETK/Kela 7005). Jokaisesta lapsesta täytetään oma eläkehakemus. Voit hakea perhe-eläkettä samalla hakemuslomakkeella työeläkejärjestelmästä ja Kelasta. Perhe-eläkehakemuslomakkeet ovat tulostettavissa verkosta www.työeläke.fi kohdasta Lomakkeet. Paperisia hakemuslomakkeita on saatavissa työeläkelaitoksista, Kelan palvelupisteistä, Eläketurvakeskuksesta tai Melan asiamiehiltä. Näille tahoille voit myös jättää hakemuksesi.

Asut Suomessa ja haet perhe-eläkettä ulkomailta

Jos edunjäittäjä on työskennellyt tai asunut EU-maissa, ETA-maissa tai Sveitissä, sinulla voi olla oikeus perhe-eläkkeeseen myös näistä maista.

Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen tehneet maat maksavat myös eläkkeen Suomeen. Suomella on kahdenvälisiä sosiaaliturvasopimuksia seuraavien maiden kanssa: Australia, Chile, Etelä-Korea, Intia, Israel, Kanada, Quebec, Kiina ja USA.

Kaikissa sopimuksissa on eläkkeitä koskevia sääntöjä. Eläke-etuudet kuitenkin määräytyvät kunkin maan kansallisen lainsäädännön mukaan.

Näistä maista saatavia perhe-eläkkeitä haetaan samalla perhe-eläkehakemuksella kuin Suomen perhe-eläkkeitä. Täytä hakemuksen lisäksi **Liite U**,

jossa kysytään edunjättäjän tietoja ulkomailla olosta ja työskentelystä. Liite U on syytä täyttää huolellisesti, koska siinä antamasi tiedot auttavat eläkeoikeutesi selvittämistä ulkomailla. Merkitse liitteeseen myös edunjättäjän ulkomaan vakuutusnumero (henkilötunnusta vastaava). Hakemukseen kannattaa liittää kopiot edunjättäjän työskentelyä koskevista asiakirjoista ulkomailla, esimerkiksi työtodistukset.

Toimita ulkomaan eläkettä koskeva hakemus liitteineen työeläkelaitokseesi, Kelaan tai Eläketurvakeskukseen. Eläketurvakeskus välittää hakemuksesi kyseisen maan yhdyslaitokseen.

Sopimuksettomasta maasta perhe-eläkettä ei välttämättä makseta Suomeen. Eri valtioiden kansallinen lainsäädäntö saattaa rajoittaa eläkkeiden saamista tai maksamista ulkomaille.

Jos haet perhe-eläkettä sopimuksettomasta maasta, pitää sinun itse toimittaa hakemuksesi asianomaiseen maahan.

Neuvoja eläkkeen hakemiseen ja apua ulkomaan yhteystietojen selvittämiseen saat Eläketurvakeskuksesta.

Asiakaspalvelu puh. 029 411 2110

Asut ulkomailla ja haet perhe-eläkettä Suomesta

Jos haet perhe-eläkettä Suomesta toiseen EU-maahan, ETA-maahan, Sveitsiin tai maahan, jonka kanssa Suomella on sosiaaliturvasopimus, täytät asuinmaasi perhe-eläkehakemus. Asuinmaasi eläkeasioita hoitava viranomainen välittää hakemuksesi käsiteltäväksi Suomeen Kelan kansainvälisten asioiden keskuksen (KV-keskus). KV-keskus välittää hakemuksesi työeläkkeen osalta työeläkelaitokseen.

Jos haet Suomen perhe-eläkettä sopimuksettomaan maahan, voit hakea sitä täyttämällä Suomen kansallisen perhe-eläkehakemuksen.

Neuvoja Suomen perhe-eläkkeen hakemiseen saat Kelan KV-keskuksesta, joka toimii yhdyslaitoksenasi Suomessa silloin kun asut ulkomailla.

**KV-keskuksen yhteystiedot ovat: puh. 020 634 0200
(Ulkomailta +358 20 634 0200) ja sähköposti inter.helsinki@kela.fi**

Perhe-eläkepäättös

Saat eläkepäättöksen edunjättäjän työeläkelaitoksesta. Jos olet hakenut perhe-eläkettä myös Kelasta, saat Kelasta erillisen päätöksen. Jos olet tyytymätön päätökseen, voit hakea siihen muutosta. Muutoksenhakuohjeen saat päätöksen liitteenä.

Perhe-eläkkeen maksaminen

Oikeus lesken- ja lapseneläkkeeseen alkaa edunjättäjän kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta. Jos perhe-eläkkeen hakeminen viivästyy, voit saada eläkettä takautuvasti enintään kuuden kuukauden ajalta.

Voit saada leskeneläkettä loppuelämäsi ajan. Työeläkelaitos voi pyynnöstäsi tarkistaa leskeneläkkeesi määrää, jos tulosi muuttuvat. Jos solmit uuden avioliiton alle 50-vuotiaana, leskeneläkkeesi lakkaa. Tällöin sinulle maksetaan kerralla kolmen vuoden leskeneläke. Sen sijaan jos solmit uuden avioliiton yli 50-vuotiaana, tämä ei vaikuta leskeneläkkeesi maksuun.

Lapseneläke lakkaa, kun lapsi täyttää 18 vuotta tai jos hänet annetaan adoptiolapseksi.

Perhe-eläke maksetaan kerran kuukaudessa hakemuksessa ilmoittamallasi tilille. Maksupäivä vaihtelee työeläkelaitoksittain. Halutessasi perhe-eläkkeesi maksetaan ulkomaille.

Kertasuoritus ja viivästyskorotus

Jos leskeneläke tai lapseneläke jää alle kertasuoritusrajan (noin 30 euroa kuukaudessa), eläke maksetaan kertasuorituksena.

Eläkkeeseen maksetaan viivästyskorotus, jos eläkkeesi maksu viivästyy työeläkelaitoksesta johtuvasta syystä yli kolme kuukautta eläkkeen hakemisesta. Korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä.

Perhe-eläkkeen verotus

Perhe-eläkkeet ovat veronalaista tuloa. Pyydä eläkeverokortti verohallinnolta mahdollisimman pian eläkepäättöksen saatuaasi, sillä ilman eläkeverokorttia eläkelaitos pidättää eläkkeestäsi veroa 40 prosenttia. Uutta verokorttia varten tarvitset eläkepäättöksen alkavasta perhe-eläkkeen mää-

rästä sekä tiedot mahdollisista alkuvuoden tuloista, ennakonpidätyksistä ja vähennyksistä. Verohallinto toimittaa uuden verokortin suoraan edunjäntäjän työeläkelaitokseen. Jatkossa työeläkelaitos saa verokorttisi suoraan verohallinnolta.

Perheelle turvaa myös muualta

Perhe-eläkkeen lisäksi voit saada korvauksia myös muualta, kuten esim. puolisoosi mahdollisesta henkivakuutuksesta tai yksilöllisestä eläkevakuutuksesta.

Alle 65-vuotiaan palkansaajan tai maatalousyrittäjän kuoltua sinulla voi omaisena olla oikeus ryhmähenkivakuutuskorvaukseen.

LISÄTIETOJA saat Tapaturmavakuutuskeskuksesta (TVK).

YEL-vakuutetun yrittäjän omaisilla ei vastaavaa oikeutta ole.

Voit saada Kelasta leskeneläkettä, jos olet alle 65-vuotias. Kela maksaa lapseneläkettä alle 18-vuotiaalle lapselle ja opiskelevalle 18–20-vuotiaalle lapselle. Lisätietoja Kelan perhe-eläkkeestä ja muista mahdollisista perheelle myönnettävistä tuista saat Kelasta www.kela.fi

Kelan eläkeneuvonnan puhelinnumerosta 020 692 202.

Jos puolisoosi on kuollut työtapaturmassa tai liikenneonnettomuudessa, voit saada korvausta työnantajan työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta tai liikennevahingon aiheuttaneen ajoneuvon liikennevakuutuksesta. Näissä korvauksissa myös avopuoliso voi olla edunsaajana.

Eläketurvakeskus

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Asiakaspalvelu ajanvarauksella:

www.etk.fi/yhteystiedot

tai puhelin 029 411 2110

www.etk.fi

www.tyoelake.fi

facebook.com/kysytyoelakkeesta